

Hardlopen in het verleden, de Zesstedenloop, Zaandam (2)

De lopers passeren daarna de gasfabriek, de Prins Bernhardbrug is pas later gebouwd, daarna de Hoopbrug en weer een stukje verder de Papenpadsluis en de Verkade fabrieken. Het oudste gedeelte van Verkade stamt uit 1886. Ericus Verkade liet hier een stoombroodfabriek bouwen. Let eens op de gevelstenen van de gebouwen aan de Zaankant. Het grote tegeltableau met de letters Verkade, het grote zandstenen sculptuur met een grote ruiter en een steen met jaartal. De gebouwen werden neergezet in de periode 1886 tot 1968 met verschillende architecten. Het geheel is interessant genoeg om het op de nationale monumentenlijst te plaatsen. Tussen 2004 en 2009 is het

geheel ontwikkeld tot de Zaanse Chocoladefabriek.

Een klein stukje geschiedenis wil ik de lopers niet onthouden. De door Ericus Verkade opgezette stoombroodfabriek bracht niet het succes dat hij verwachtte. De kleine bakkers uit de omgeving waren niet in

staat de schaalvergroting te volgen en bleven heftig concurreren. Uiteindelijk wonnen deze de strijd toen de regering in 1919 met een wet kwam die nachtarbeid in de bakkerij verbood. Na 1919 mocht er niet meer in de bakkerij gewerkt worden voor 4.00 uur. Hierna stopte Verkade met brood bakken maar kreeg wel heel veel succes met beschuit, ontbijtkoek en andere koekjes.

De lopers zien daarna rechts de Bullekerk en links het vroegere kantoor van de ABN. Rond 1930 was het gebouw in gebruik als De Twentsche Bank.

Bij de Stationsstraat wordt rechtsaf geslagen. Op de hoek van de Stationsstraat stond aan de rechterkant het statige pand van Bisschoff, mode zaak en woninginrichting. Tussen 25 november en 5 december verscheen er in de winkel van Bisschoff elk jaar een Sinterklaas in een opvallende tabberd. De kleur hiervan was namelijk paars en niet zoals gewoonlijk rood. Aan de

overzijde was de Nutsspaarbank. Na zo'n 300 meter op de Stationsstraat te hebben gelopen, wordt links het Rustenburg bereikt. Op de hoek van de Stationsstraat en Rustenburg was zalencentrum De Harmonie. Het Rustenburg was een oude, interessante straat met verschillende bedrijven. Ook stond daar de Middelbare Handelsschool. Aan de rechterkant van het Rustenburg lagen nog vier

straatjes die nu vergeten zijn. De Rustenburgerdwarsstraat, de Kegelbaanstraat, het Ankersmid en het Ventje. Aan de linkerkant lagen de Zeemanstraat, de Vinkenstraat en de Gedempte Gracht. De sloop van de huizen aan de vier genoemde straatjes leek het begin van een grote vernieuwing van het stationsgebied van Zaandam, maar de realiteit lag anders. Rond 1960 had de directie van Albert Heijn aan het College van B & W gevraagd om een groot stuk grond in de omgeving van het station. Men wilde daar een representatief

kantoorgebouw neerzetten. Zelf had Albert Heijn geen zin om de grond te verwerven. Om de huizenbezitters onder druk te kunnen zetten, werd een plan bedacht het centrum van Zaandam te moderniseren door een groot stationsplein te creëren. Door te dreigen met onteigening van de percelen zou de grond voor een aantrekkelijke prijs in het bezit van de gemeente Zaandam komen. Een bekend Zaandams makelaarskantoor voerde de onderhandelingen en probeerde zo geheim mogelijk te opereren. Ook bij de ondertekening van het voorlopig koopcontract ging men de fout in. In dit contract stond namelijk dat de gemeente Zaandam of een nader te noemen koper het perceel zou verwerven. De makelaar beweerde zelfs dat dit een standaard regel was en niet van belang was. Met de hand op de Bijbel verklaarde hij dat het perceel niet voor Albert Heijn was, maar uitsluitend voor de gemeente. Bij de ondertekening van het definitieve koopcontract had de koper toch de naam Albert Heijn gekregen. De Rijksrecherche was achteraf niet blij met de gang van zaken.